

Kübra Karaköz

<https://orcid.org/0000-0003-3624-0332>

Dr. Türkiye, karakozkubraa@gmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Karaköz, K. (2025). Aqhat Hikâyesi ve Hikâyedeki Ölüm Kavramı. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 12 (5), 332-354.

Aqhat Hikâyesi ve Hikâyedeki Ölüm Kavramı

Öz

Aqhat Hikâyesi, Ugarit din ve mitolojisine ait az sayıdaki edebî metinden biridir. Şiirsel yapısıyla Ugarit'in dinî ve toplumsal pratiklerini Aqhat'ın yaşamı üzerinden yansıtır. Anlatıda tanrılar-insanlar ilişkisi, insanî değerler ve toplumsal etik normları; erkek varis sorunu, cinsiyet rolleri, toplumsal statü, ata kültü, yay, avcılık, bereket, cinsellik, doğum, cinayet, ölüm ve dirilme temaları birlikte ele alınır. Aqhat'ın ölümü, kendisine verilen yayla bağlantılıdır; yay, Ugarit kültüründe statü ve toplumsal cinsiyet göstergesi olup avcılık ve cinsellikle ilişkilidir. Metin, ölüm ve ölümlülüğün çok katmanlı doğasını, toplumsal bellekteki yerini ve ritüel yansımalarını ortaya koyar. Çalışma, Ugarit çivi yazılı külliyatı ile Tevrat ve İncil gibi birincil kaynaklar ışığında hermenötik bir çözümleme sunarak, Aqhat hikâyesindeki ölüm/"ölümsüzlük" temasından hareketle Ugarit toplumunun konuya bakışını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ugarit, Aqhat, Anat, Mitos, Ritüel

The Tale of Aqhat and the Concept of Death in the Narrative

Abstract

The Tale of Aqhat is among the few extant literary texts of Ugaritic religion and mythology. With its poetic structure, it reflects Ugarit's religious and social practices through Aqhat's life. The narrative treats, in concert, relations between gods and humans, human values and social ethics; the male-heir problem, gender roles, social status, the ancestor cult, the bow, hunting, fertility, sexuality, birth, homicide, death, and revival. Aqhat's death is linked to the bow given to him; in Ugaritic culture, the bow serves as a marker of status and gender and is closely associated with hunting and sexuality. The text elucidates the multilayered nature of death and mortality, their place in social memory, and their ritual expressions.

Copyright and License Statement

All publication and copyright of this article are held by the Journal of Academic History and Ideas / Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi. The article is made available by the journal as open access under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>). Under this license, the article may be used, reproduced, and shared in any medium for non-commercial purposes, provided that proper scholarly attribution is given; however, the original content may not be altered, transformed, or used to create derivative works. The scientific, legal, and ethical responsibility for the content of the works published in the journal rests entirely with the author(s) of the article; the journal's editors and editorial board cannot be held responsible for this content. All requests concerning commercial reuse, translation, or republication of the article must be directed to the journal's editorial board at akademiktarihvedusunce@gmail.com.

Drawing on the Ugaritic cuneiform corpus and primary sources such as the Hebrew Bible and the New Testament, this study offers a hermeneutic analysis and, through the theme of death/“immortality” in the Tale of Aqhat, aims to reconstruct Ugaritic perspectives on the subject.

Keywords: Ugarit, Aqhat, Anat, Myth, Ritual

Giriş

Aqhat Hikâyesi, yazıldığı dönemin toplum yapısı, din ve geleneklerini barındıran önemli Ugarit kaynaklarından biridir. Hikâyede birçok toplumsal dinamik yer almaktadır. Sosyal kavram ve deneyimlerin yer aldığı hikâye; erkek varis ihtiyacı, toplumsal cinsiyet rolleri, adalet, bereket, doğum, erginlenme, yay, avcılık, kuraklık, cinayet, ölüm, ölümsüzlük, savaş ve tanrı-insan ilişkileri hakkında doğrudan ve dolaylı bilgiler sunmaktadır. Bu temalar, Ugarit’te ritüelleşmiş gelenek ve dinamikleri yansıtarak toplumsal idealleri ve beklentileri kavramsallaştırmaktadır.

Ugarit, Kuzey Suriye sınırları içinde, Lazkiye’nin 12 km kuzeyinde, Levant’ın kuzeybatısına yakın bir konumda yer alan yaklaşık 2.000 km² büyüklüğünde bir krallıktır (Yon, 2006). Ugarit, Attalig, Gib’ala ve Himuli limanlarına hâkimiyeti nedeniyle bir liman kentidir (Kınal, 1963). Doğu Akdeniz, Mısır ve Anadolu ile bağlantısı olması, krallığın tarihini zenginleştirmiştir. Kentte yapılan arkeolojik çalışmalar, Ugarit tarihinin en erken Neolitik döneme kadar uzandığını göstermektedir; ancak kentin en parlak dönemi MÖ II. binyıldır (Jamous, 2008). MÖ III–II. binyıllarda Ugarit’te Akad, Asur, Babil, Hurri, Hitit, Mısır ve Sami kültürleri etkiliydi. Çeşitli imparatorlukların vasalı olarak siyasi istikrarını koruyan Ugarit’in, MÖ 1200 dolaylarında Deniz Kavimleri’nin yarattığı siyasi ve toplumsal çalkantılar sonucunda yıkıldığı düşünülmektedir (Drews, 1993; Tsumara, 2024). 1928’de keşfedilen şehirde, 1929 yılında Fransız arkeolog Claude Schaeffer tarafından başlatılan kazılarla birçok yapı ve arkeolojik materyal gün yüzüne çıkarılmıştır (Yon, 2006). Günümüze kadar yapılan araştırmalarda, Ugarit’in siyasi, sosyal, ekonomik ve dini yaşamına dair bilgi veren binlerce çivi yazılı belge bulunmuştur. Bu belgeler ve arkeolojik materyaller, Ugarit’in dini düşüncesi ve gelenekleri hakkında birincil kaynaklardır. Çivi yazılı belgeler, hem Ugarit hem de Batı Suriye’nin düşünce yapısını yansıtmakta; ayrıca Mısır, Mezopotamya ve Doğu Akdeniz kültürlerinin etkilerini taşımaktadır. Bu kültürel etkileşim, Ugarit dininin ve mitolojisinin, daha geniş bir kültürel bütünün parçası olduğunu göstermektedir.

Ugarit çivi yazılı metinleri, kraliyet arşivlerinden gelmektedir ve merkezi ideolojinin din anlayışını yansıtır. Bu metinler genel olarak tanrı listeleri, kurban listeleri, ilahiler, ritüeller ve mitosları içerir (Pardee, 2002). Söz konusu metinler arasında biçimsel farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin, ilahiler ve mitoslar genellikle şiirsel bir biçimde yazılmıştır ve bu durum metinlerin müzik

eşliğinde icra edildiğini düşündürür (Koitabashi, 1999). Bu şiirsel yapı, belirli bir ritim ve ölçüye dayanır (Ginsberg, 1955). Dini yaşama dair bilgi veren ritüel metinleri ise düzyazı biçimindedir ve bazen şiirsel unsurlar içerir. Ugarit ritüelleri genellikle belirli konulara ve zaman dilimlerine özgüdür; çoğu periyodik niteliktedir ve bayram törenleriyle eş zamanlı olarak gerçekleştirilir (Matoian & Vita, 2018; Pardee, 2002). Bu periyodik ritüeller mevsimseldir ve ata kültürle yakından ilişkilidir. Yazılı kaynaklarda sıkça vurgulanan ata kültürü, arkeolojik bulgularla da desteklenmektedir. Ugarit’te mezarlık alanları genellikle evlerin altına yapılmıştır (Lewis, 2014). Bu alanlar hem nekropol hem de ritüel mekânı olarak kullanılmıştır. Belirli dönemlerde atalara kurbanlar sunulmuş, bu kurbanlar genellikle kanlı ritüeller olarak idari listelere kaydedilmiştir (Urie, 1949). Bu belgeler, kraliyet ideolojisini ve toplumun dini düşüncesini yansıtır. Özellikle kurban metinleri, dinin günlük pratiği ve toplumsal kaygılarını yansıtmaktadır (Pardee, 2002). Ugarit’te dinsel kaygılar, tanrılara tapınma ve onların kültürleriyle doğrudan bağlantılıdır. Akadca, Hurrice ve Ugaritçe yazılmış panteon listelerine göre yaklaşık otuza yakın tanrı ve tanrıça adı geçmektedir (Tsumara, 2024). Bu tanrılar bireysel ya da grup halinde algılanmıştır. Grup biçiminde düşünülen tanrıların isim ve sayılarının bilinmemesi, Ugarit dininin erken dönem özelliklerinden biridir. Zamanla grup tanrılar bireyselleşse de bazı kaynaklarda çoğul biçimleri korunmuştur (Rahmouni, 2008a). Ugarit panteonunda ilk sırada “DINGIR a-bi” olarak geçen ilahi ata Tanrı İlib yer almaktadır. Tanrı İlib, ilahi ata, tanrılaşmış atalar ve tanrılaşmış kralların sembolüdür (Lange-Weber, 2021). İlahi varlık olarak görülen kralların bir kısmı öldükten sonra tanrılaşmış ve kutsal ata statüsüne yükselmiştir. Bir metinde bu ölü krallar “tanrısal atalar” olarak geçer. Söz konusu metinde ölmüş krallar, tanrı anlamına gelen *İl* veya *Dingir* ideogramıyla listelenmiştir: *İl Nqmd* (“Tanrı Niqmadu”) ve *İl Yqr* (“Tanrı Yaqaru”) (Tsumara, 2024). Kralların tanrılaşması ve kutsal ataların panteondaki ilk sırada yer alması, ata kültürle doğrudan ilişkilidir.

Ugarit kaynaklarında ata kültürüyle ilişkili bir diğer terim *mlkm* ya da *MalikMES*’tir (Lange-Weber, 2021). Bu terim, kralların tanrısal yönünü ve ölen kralların tanrılaştığını gösterir. Benzer biçimde *Rpaum/Rpim* ise ilahi ataları, ata kahramanları (*ilnym* – tanrılaşmış ölümler; *mtm* – tanrılaşmış insanlar) ifade eder (Tsumara, 2024). Bu kavramlar, İncil’deki bazı pasajlarda da yankı bulur: örneğin *Elohim* kavramı kimi yerlerde *metim* (ölüler) terimiyle eş anlamlı biçimde kullanılmıştır. Bu durum, iki kavramın eski Sami düşüncesinde birbiriyle ilişkili olduğunu göstermektedir (Tsumara, 2024). Panteonda İlib’ten sonra Tanrı El gelmektedir. *El* ya da *İl*, “tanrı”, “kral” ve “efendi” anlamlarına gelir. Tanrı El, yaratmanın, merhametin, sevginin ve nezaketin tanrısıdır (Rahmouni, 2008b). El, bir *deus otiosus* olarak görülür; yaratılış, bereket ve düzen ilkeleri

ona atfedilmektedir. Bu nedenle El, *ab* yani “baba”dır. Ayrıca *ab adm* “insanlığın babası”, *ab šnm* “yılların babası”, *adn (adon)* “efendi” ve *adn ilm/rbm (adon ilim/rabim)* “büyük tanrıların efendisi” anlamlarına gelir (Rahmouni, 2008b). El’in panteondaki konumu ve otoritesi, Ugarit’in siyasi perspektifiyle doğrudan bağlantılıdır. Ugarit kralları tanrıların temsilcileri ve ilahi elçileridir (Tsumara, 2024). Krallara, yüce otoriteyi temsilen El’in bir sıfatı olan, “yemin” anlamına gelen *mlk* (malik–molek) adı verilmiştir. *Mlk* aynı zamanda ata kültürüyle ilişkili Eski Kenan tanrılarından birinin de adıdır (Schmidt, 1966). El’den sonra gelen tanrı, rüzgâr, bulut, gök gürültüsü ve yağmurla ilişkilendirilen Baal’dır (Schmidt, 1966). Tarım toplumları için büyük önem taşıyan bu tanrı, *Hadad* olarak da bilinir (Tsumara, 2024). *Baal* sözcüğü “efendi” ya da “sahip” anlamına gelir. Ugarit metinlerinde *rkb rpt* (“bulutları süren”) olarak anılır ve dinsel bir fenomendir (Schmidt, 1966). Bu nedenle metinlerde “Ugarit’in Baal’i”, “Halep’in Baal’i”, “Sidon’un Baal’i” gibi tanrı isimleri geçmektedir. Ahit’te de *Baal-Peor* (Sayılar 25:3–5, 18) biçiminde yer alır ve Kenan’ın Baal’idir (Tsumara, 2024). Baal yalnızca bir tanrı adı değil, aynı zamanda ibadet edilen kutsal mekânların adıdır (Kawashima, 2020). Baal yazılı kaynaklarda “*al’iyn b’l*” (en kudretli efendi) olarak geçmektedir (Rahmouni, 2008a). Bu ifade *Baal’in Döngüsü* olarak bilinen mitosta sıkça tekrarlanır. *Baal’in Döngüsü*, Baal’in Tanrı Yam ve Tanrı Môt’a karşı kazandığı zaferi anlatan bir teogoni mitosudur (Tugendhaft, 2012). Mitosa göre Baal, Môt tarafından yenilerek yeraltına gönderilir; bu durum yeryüzünde kuraklık ve ölümlere yol açar. Ancak Tanrıça Anat, Baal’i bulup dirilterek dünyada yeniden düzeni sağlar. Ugarit’in bilinen en eski teogonilerinden olan bu anlatı, mevsimsel döngü, düzen ve nizam düşüncesiyle ilgilidir. Bu düzen, tanrı için bir “mesken” kurulması fikrinde yoğunlaşır. Mitosta Baal için bir tapınak inşa edilmesi önemli bir temadır (Kawashima, 2020). Bu tema, kraliyet yönetiminin ilahi düzene dayalı sürekli egemenliğini simgeler (Schmidt, 1966). Metinde tanrı için inşa edilen saray, Ugarit kenti yakınlarında, Cebel Al-Akra yani Kel Dağı’ndadır (Gaster, 1948). Baal’in kaos, ölüm ve engellere rağmen kazandığı zaferi ve kendisine tapınak yapılmasını konu alan bu mitos, Ugarit teogonilerinin en önemlilerindedir.

Krallık ideolojisi ve ata kültürüyle bağlantılı bir diğer önemli tanrıça, *Špš / Šmš* (Sapas/Sapsu/Şemsu)’dur. Işığın, adaletin ve bilginin tanrıçası olan *Špš*, aynı zamanda tanrılaştırılmış ışıktır (Healey, 1988). Güneşin hareketiyle ilişkili olduğundan gecenin, yeraltının ve ölümlerin de tanrıçası sayılır. Bu nedenle metinlerde *bet-etemmi* (“ölü ruhların efendisi”) olarak

anılır. Ugarit'te Špš'in tapınağı önemli bir sağaltma merkezidir; burada hastalık, kötülük ve demonik güçlerden korunmak amacıyla ritüeller yapılırdı (Tsumara, 2024).

Ugarit panteonunun önemli tanrılarında biri de deniz anlamına gelen *Ym (Yam)*'dir. İlksel suyu, kaosu ve yeryüzü sularını temsil eden bu tanrı (Rahmouni, 2008a), kaosun kişileşmiş biçimi olarak görülür. Yam'ın diğer adı *nhr (nahar)*'dir (Russell, 2017). Yılan biçiminde tasvir edilen Yam, mutlak egemenliğin kaotik yönünü ve ilksel yaratım sürecini simgeler (Cross, 1973). Yeraltının hükümdarı ve kuraklığın tanrısı olan *Môt* (ya da *Môtu*), ölümün kişileşmiş formudur. Ugaritçede "ölüm", "ölü" ve "atalar" terimlerinin kökeni bu addan türetilmiştir (Tsumara, 1974). *Môt*, açgözlü, korkutucu ve yeraltında yaşayan bir dev olarak betimlenir.

Erkek tanrılar genellikle tanrıçalarla eşleştirilmiştir. El'in eşi doğa ve bereket tanrıçası *Ašera*'dır. Doğurganlıkla ilişkili olan *Ašera*, "yetmiş tanrının annesi" olarak bilinir. Baal ise tanrıça Anat, bazen de *Ašera* veya *Astarte* ile eşleştirilir. Bu üç tanrıça, Venüs yıldızıyla, doğurganlık, savaş ve cinsellik temalarıyla bağlantılıdır. *Ašera*, tapınak rahibeleri (*qdš*, "kutsal") aracılığıyla temsil edilir; bu rahibelere *qds* denirdi (Tsumara, 2024). Benzer biçimde İncil'de (*I. Krallar 14:23–24; 15:12–13; Tesniye 23:17*) "*qedesim*" olarak geçen Kenanlı rahibeler de *Ašera* kültürüyle ilişkilendirilmiştir.

Ugarit tanrı ve tanrıçaları kurban listelerinde, ritüellerde ve mitoslarda geniş yer tutar. Ugarit mitosları edebi olarak sınırlı sayıda olsa da toplumun dini ve sosyal yapısını anlamak açısından birincil öneme sahiptir. Başlıca mitoslar arasında *Baal'in Döngüsü*, *Keret Mitosu*, *Refa'im* metinleri, *Zarif ve Güzel Tanrılar* anlatısı ve *Aqhat Hikâyesi* bulunmaktadır. Sayıca az olsalar da bu mitoslar arasında *Aqhat Hikâyesi*, insan doğası ve toplumsal yapı hakkında sunduğu bilgiler nedeniyle Doğu Akdeniz kültür tarihinde özel bir yere sahiptir.

Aqhat'ın Hikâyesi

Aqhat Hikâyesi, 1930 yılında keşfedilen KTU 1.17; KTU 1.18 ve KTU 1.19 numaralı üç tablette yer almaktadır (Wyatt, 2005). Kısmen korunan hikâyenin 840 satırından yalnızca 430 satırı günümüze kadar gelmiştir (Sun, 2008). Hikâye farklı olay örgüleri yer almaktadır. Bunlar, *Aqhat'ın doğumu*, *Aqhat'ın yayı*, *Aqhat'ın öldürülmesi*, yas süreci ve intikam sürecidir. Hikâye Dan'il'in bir mabette tanrılara sunu yapmasıyla başlamaktadır:

"*Rapianlı Dan'il, kahraman Yağmur Yağdıran'ın (Baal) kulu (rahibi), giydi rahip giysisini, tanrılara kurban sundu. İçki verdi tanrılara. Dan'il giysisini giydi, geniş giysisini giydi. Uzandı yas giysisinin üzerine ve uykuya daldı. Birinci ve ikinci gün, Dan'il tanrılara kurbanlar sundu. Yemek verdi, içecek verdi tanrılara. Üçüncü ve dördüncü gün, Dan'il tanrılara kurban sundu.*

Yiyecek verdi, içecek verdi tanrılara. Beşinci ve altıncı gün, Dan'il, tanrılara kurban, yemek ve kutsal içecekler sundu. Dan'il giysisini giydi, geniş giysisini giydi. Uzandı yas giysisinin üzerine ve uykuya daldı. Yedinci gün, sundu tanrılara kurban. Kutsal tanrılara içecek sundu. (O esnada) Baal, El'e yaklaştı: 'Rapiyanlı Dan'il'i görmez misin? Kahramanın emeğini, Baal'in kulunu? Onun kardeşleri gibi bir oğlu yok... Oğlu yok, akrabaları gibi bir oğlu yok. Onu kutsamayacak mısın, ey tanrıların babası? Onu kutsamayacak mısın, ey varlıkların yaratıcısı? Onun evine bir oğul gönder, evine bir çocuk yerleşsin. Babasının ruhuna mezar kazmak için, atalarının ZTR'sini kutsal bölgeye yerleştirmek için, babasının ruhunu yükseltmek için yerin koruyucusu yeryüzündeki ruh gibi, babasına iftira atanları utandırmak için, sarhoş babasının elini tutmak, şarapla doyduğunda ona destek olmak, Baal tapınağındaki payını vermek, El tapınağına payını vermek, yağmurlu bir günün sonunda çatısını sıvamak, kirlili bir günün ardından kıyafetlerini yıkamak için'. Tanrı El, sağ eline bir kadeh aldı. Rapiyanlı Dan'il'i kutsadı. Kahraman Yağmur Yağdıran'ın kuluna bereket duası verdi: 'Rapiyanlı Dan'il yaşayacak. Kahraman Yağmur Yağdıran'ın kulu ona verecek, o başka hiç kimse kendi yatağından atlamayacak, yatağına aşk gelecek, karısını öperken hamile bırakacak. Onu sararken nefesi ısınacak. O, çocuk doğurana, tutkuyla Rapiyanlı eşini hamile bırakacak. Sonra evinde bir oğul, evinde bir filiz kurulacak. Babasının ruhuna mezar kazmak için, atalarının ZTR'sini kutsal bölgeye yerleştirmek için, babasının ruhunu yükseltmek için yerin koruyucusu yeryüzündeki ruh gibi, babasına iftira atanları utandırmak için, sarhoş babasının elini tutmak, şarapla doyduğunda ona destek olmak, Baal tapınağındaki payını vermek, El tapınağına payını vermek, yağmurlu bir günün sonunda çatısını sıvamak, kirlili bir günün ardından kıyafetlerini yıkamak için.' Dan'il'in parladı kaşları, parladı yüzü, gülümsedi, uzattı taburesine ayaklarını. Sesini yükseltti ve söyledi: 'dinlenmek için oturacağım, ruhum dinlenecek. Kardeşleriminki gibi bir oğul doğacak bana, akrabalarıminki gibi ruhuma bir mezar kazmak için, atalarımın ZTR'sini kutsal bölgeye yerleştirmek için. Ruhumu yerden çıkarmak yerin koruyucusu yeryüzündeki ruh gibi, bana iftira atanları utandırmak için, sarhoşken elimi tutmak, şarapla doyduğumda bana destek olmak, Baal tapınağındaki payını vermek, El tapınağına payını vermek, yağmurlu bir günün sonunda çatımı sıvamak, kirlili bir günün ardından kıyafetlerimi yıkamak için' Dan'il evine gitti. Hilal ve Ayın ışıldayan kızı Kothar evine girdi... Orada, Rapiyanlı Dan'il, kahraman Yağmur Yağdıran'ın kulu, Kothar için öküz kesti. Sunu yaptı, Hilal ve Ayın ışıldayan kızlarına libasyon yaptı. İşte! Bir gün ve ikinci gün geçti, Kothar'a yemek sundu. Ay-hilalinin ışıldayan kızlarına içecek sundu. Üçüncü, dördüncü gün geçti. Ay-hilalinin ışıldayan kızlarına Kothar'a yemek sundu.

Beşinci, altıncı gün geçti. Ay-hilalinin ışıldayan kızlarına Kothar'a yemek sundu. Yedinci gün Ay ve Hilal'in parlak kızları Kathar evden ayrıldı. Onlar evden ayrıldılar. Sevgili, yatağın kişisi, yatağın güzel hizmetkârları. Dan'il beklemeye başladı. Gebelik aylarını saymak için beklemeye başladı....” (Ginsberg, 1955, s. 149-155; Margalit, 1989, s. 143-166; Watson, 1977, s. 69-75; Wyatt, 2005, s. 248-312).

Dan'il, tanrılara altı gün boyunca kurban ritüeli gerçekleştirmiştir (Wright, 2001). Yedinci gün Baal'in aracılığıyla El, Dan'il'e bir oğul vermek için ikna olmuştur. Bu esnada metinde erkek evlatların görev ve sorumlulukları tekrarlanmıştır (Vayntrub, 2022). Tanrılar, erkek varis için Dan'il'in evine doğum tanrıçaları Kothar'ı göndermiştir. Dan'il altı gün boyunca Kothar için de ritüeller gerçekleştirmiştir. Metin, Dan'il'in eşinin hamilelik aylarını sayması ile devam etmektedir. Doğum kısmı, kayıptır. Kırıklı kısımların ardından Dan'il'in oğlunun büyümüş olduğu anlaşılmaktadır. Bu kısımda, Kothar, Dan'il'e, oğlu Aqhat'a teslim etmesi için yay verdiği anlaşılmaktadır:

“Bir ay, iki ay geçti, üç, sonra dört ay. Onuncu ayda, geldi [.....] Büyük bir yay yapacağım. Büyük bir yay. Yedinci günde, Rapianlı Dan'il, Kahraman Yağmur Yağdıran'ın kulu, kapının önündeki oturdu yüksek koltuğa. Harman yerinde, ileri gelenlerin yanına. Dulların davasını, yetimlerin davasını yargılamakta başkalarını kaldırıp gördü...[.....] sürüsünü fark etti, HSS sürüsünü fark etti. Bakın! Bir yay yapmıştı, işte bu yay kurmuş. Rapianlı Dan'il, Kahraman Yağmur Yağdıran'ın kulu, karısına seslendi: 'dinle, Dnty! Sürüden bir kuzu hazırla [....].... Zanaatkar HYN'in için... Tanrı için yiyecek ve içecek servis et. Ona hizmet et. Çünkü o Memfis'in Efendisi, Tanrı ...(?)... Dnty dinledi. Sürüden bir kuzu hazırladı. Zanaatkâr Hyn.... [....]... Ardından Kothar geldi. Dan'il'in eline bir yay verdi. Dizlerinin üstüne koydu yayı. Dnty, Kothar'a servis etti yiyecek ve içecek. Ona şerefle hizmet etti. Çünkü o Memfis'in efendisi, tanrı .... çadırına gitti. Dinlenme yerine gitti. Bunun üzerine Rapianlı Dan'il, kahraman Yağmur Yağdıran'ın kulu, yayı eğdi ve düzeltti. Aqhat'ın üzerine durdu ve dedi ki: 'bak oğlum, avcılığının başlangıcı. İşte avcılığın başlangıcı, işte al bunu ve iyi avlan!' Onun evinde [.....]... [kırık satırlarda bir ziyafet sahnesi olduğu anlaşılmaktadır] 'yemek ye, köpüklü şaraptan iç. Sütü taze iç, şarabını kadehten iç'. Anat sarhoş eden şaraptan içti. Altın kadehlerden, ağaçların suyundan, fiçılardan gelen şarabı kadeh kadeh içtiler. Şarap gerçekten de kuşaktaki mideyi şişirdi. [ ] Yayı yere koydu. Kulağı kavradı ve yayı destekledi. Yay dikilmişti. Bakışlarını kaldırdığında, onu gördü. Anat buz gibi dondu. Gözleri şimşek gibi parladı. Denizin dibini çalkalayan, bir ormanı parçalayan şimşek gibi. Yayı, dik duran yayı arzuladı. Gözleri dik dik bana bir yılanın gözleri gibiydi. Kadehi yere düştü.

Kadehi yeryüzüne döküldü. Sesini yükseltti ve şöyle dedi: 'Dinle ey kahraman Aqhat, gümüş iste sana vereceğim, altın iste sana vereceğim, ama yayını Bakire Anat'a ver'. Kahraman Aqhat şöyle yanıt verdi: 'Lübnan ormanlarının en iyi TQB ağacını (sedir) al, yabancı öküzlerin en güçlü sinirlerini, bir antilobun en sert boynuzunu, Büyük Nehir Vadisinin en iyi kamışlarını al, bir boğanın topuklarından en sert tendonlarını, hepsini Kothar'a ver. O Anat için bir yay yapacaktır'. Bakire Anat buna cevap verdi: 'Hayat iste ey yiğit Aqhat, hayat iste! Sana ölümsüzlük vereceğim. Baal ile yılları sayacaksın, El'in oğlu ile ayları sayacaksın. Baal'in dirildiği zamanki gibi. Baal birini hayata döndürdüğünde bir ziyafet verir, o zaman o canlandırılır. Bir içecek sağlar ve ona bir içki verirler. Ozanlar ona ilahiler söyler, şarkılar söyler. Ona cevap veririm. Ben Aqhat'ı canlandırabilirim'. Aqhat cevap verdi: 'Bana anlatma, ey Bakire. Senin dolanmaların yiğit bir adam için tuzaktır. Arka taraftaki sivri uçlu bir sap. Birini ne alır? Son kadere (ölüme) gelince kişiye alabilir ki? Bir adam bundan sonra ne alabilir? Başıma spsg dönecekler kafamın tepesine [kireç] dökcekler. Çünkü ben tüm insanlar gibi öleceğim. Ben erkek gibi öleceğim, ben kesinlikle tüm insanlar gibi öleceğim. Bir kez daha söyleyeyim. Yaylar savaşçıların silahıdır. Kadınlar şimdi avlanacak mı?' Anat gülümsedi. Ama içten içe planladı: 'Git buradan ey kahraman Aqhat, benden ayrıl ve defol... Kibrinle seni buluşturacağım, seninle gurur yolunda karşılaşacağım. Seni ayaklarımın altında çiğneyeceğim.' Ayaklandı ve yeri salladı." (Ginsberg, 1955, s. 149-155; Margalit, 1989, s. 143-166; Watson, 1977, s. 69-75; Wyatt, 2005, s. 248-312).

Metindeki yay, mhrm yani bir savaşçı için tasarlanmıştır. Anat, Aqhat'a yay karşılığında önce zenginlik ardından ölümsüzlük teklif etmiştir. Fakat Aqhat, bu durumu kabul etmez ve Anat'ın cinsiyetinden dolayı onun bir savaşçı olmadığını ima etmiştir (McDonnell, 2021). Aqhat, alaycı bir ifadeyle kadınların savaşçı olamayacağını, yayların yalnızca erkeklere ait olduğunu söylerek tanrıçayı küçük düşürmüştür. Anat savaşla ilişkilendirilen bir tanrıçadır, fakat burada bir ölümlü tarafından küçük düşürülmüştür. Anat, El'in huzuruna giderek intikamı için tanrıdan izin almıştır (Sun, 2008). Ardından Anat, Aqhat'a ava gitmeyi teklif etmektedir. Bu kısımdan itibaren metnin olay örgüsü tamamlanmayacak kadar kırıklıdır. Devam eden kısımda, Anat, hizmetkârı Yatpan'ı yanına aldığı ve ABLM kasabasında Aqhat'ı takip ettiği bilgisi yer almaktadır:

"Yola doğru çıktı tanrıça. El'e gitti. İki nehrin kanallarından, nehrin derin yatağının ortasına gitti. El'in evine gitti. Tanrılar kralının, yücelerin yücesinin, babasının yanına vardı. El'in önünde eğildi, ona hürmet etti, saygı gösterdi. Eğildi ve dedi ki: 'Aqhat, Rapianlı Dan'il'in oğlu, beni küçümsedi'. Sesini yükseltti ve konuştu: 'Onun alçaltılmasını istiyorum. [......] Bakire Anat

cevapladı: 'senin evinin yüksekliği ey El, senin evinin yüksekliğinde, yüceliğinde. Sağ elimle iki elimle uzanabileceğim uzunlukta tutacağım. Başını parçalayacağım, beyaz saçlarını kanla akıtacağım. Sakalının beyazı kana bulanacak. O zaman yardım için Aqhat'ı çağırabilirsin. Aqhat'ı çağır, Dan'il'in oğlunu, seni Bakire Anat'in ellerinden kurtarsın diye'. Sonra El, iyilikle cevap verdi: 'Bil ki kızım, sen erkeksin ve tanrıçaların hiçbiri senin mizacına sahip değil. Ama kirliliğin kalbinden çıkmasına izin ver. Bağırsaklarında olanı at, göğsünde olanı bir kenara koy. Seni engelleyen çiğnenecektir.' Bakire Anat, izni aldı. Bunun üzerine Aqhat'ın evine doğru yola çıktı. Bin SIDDU uzakta on bin KUMANU (uzaklıktaydı). Bakire Anat vardığında gülümsüyordu. Soslendi: 'Dinle ey Aqhat, sen şimdi kardeşimsin. Ben kız kardeşinim. Tutkunu sevdim. Doluluğu sevdim. Babam El'inki gibi bir şehvet. Senin için bir nadttu'yum. Senin için gerçek bir gelinim (öğretici). Ey adam! Yanımda yürüyeceksin. Dinle, ey mutlu adam, kulağını eğ. Sana nasıl avlanacağını öğreteceğim. Seninle ABLM kalesinde buluşacağım. ABLM, Yarikh'in kalesi. Bir kulenin durduğu ve bir nehrin sağındaki yer. Çıplaklıkları [.....]... [Anat bu esnada yolculuk yapmıştır. Yolculuk esnasında birçok varlıkla zorlu mücadele etmiş olmalıdır]... İnlerek ve dışkısını çıkararak öldü. Bakire Anat'in ezilmesiyle. Bakire Anat ayrıldı. Yola doğru çıktı. Sutean'ın savaşçısı Yatpan'a doğru. Sesini yükseltti: 'Kal, Sutean savaşçısı Yatpan, ABLM kalesinde kal. Majesteleri Ay tanrısının adının verildiği kalede. Ay yeni olur olmaz, ucu sağ köşesi parladığında, alınının ışığı belirlendiğinde... Aqhat, ABLM kalesine gelecek. Elinde, sağ elinde bir yay tutacak. O yay, o yay uğruna onu öldürürüm. Kahramanın elinden alırım, evet o, yayı bana verecek.' Bunun üzerine Sutean'ın savaşçısı Yatpan dedi ki: 'Dinle Anat! Yay uğruna onu öldürsün. Yay uğruna onu öldürsün. Ondan yayı alırsın.' Bir yemek hazırladı ve servis etti, bir memede ISTIR ve şarapta arpa lapası. Anat cevap verdi: 'Otur, Yatpan ve sessiz ol; seni kuşağıma bir şahin gibi koyacağım, kesemdeki bir kuş gibi. Dan'il'in oğlu yemek için oturacak. Aqhat yemek için oturacak, onun üstünde şahinler uçacak, bir kuş sürüsü gözetleyecek. Şahinler arasında ben şahsen uçacağım, Aqhat'ın üzerinden seni serbest bırakacağım. Kafasına iki kere vur, kulağına üç kere. Kanını su gibi akıt, diz üstü kesilmiş bir hayvan gibi. Ruhu rüzgâr gibi dağılsın, canlılığı lotus çiçeği gibi solsun, burnundan çıkan duman gibi dağılsın. Ölüm sancıları dindiğinde, onu mülksüzleştireceğim'. Anat, Sutean savaşçısı Yatpan'ı aldı. Kuşağına bir şahin gibi koydu, kesesine bir kuş gibi. Yemek yemeye oturdu, Dan'il'in oğlu yemek yemeye oturdu, üstünde şahinler uçuyordu, bir kuş sürüsü onu gözetliyordu. Şahinler arasında Anat uçuyordu. Aqhat'ın üzerine yerleştirdi, Yatpan'ı. Kafasına iki kere vurdu, kulağına üç kere. Kanını su gibi akıttı, dizleri üzerinde katledilmiş bir hayvan gibi. Ruhu rüzgâr gibi yok oldu, canlılığı lotus çiçeği gibi soldu,

burnundan çıkan duman gibi. Anat kasılmalarının dindiğini gördü, O, Aqhat'ın son nefesini verdiği gördü. Bir annenin emzirdiği çocuğu gibi ağladı: 'Suçluyum. Senin yayın yüzünden. Senin yayın yüzünden suçluyum. Yeterince yaşamadın. Ey Aqhat, koparıldın ve yapraklar gibi yok oldun.' [.....]... Anat uçmak için acele etti. Aşağıdaki suya düştü. Göğsündeki yay kırıldı. Aqhat'ın yayı kırıldı. Anat INBB Dağına geri döndü. Vahşi bir boğa gibi turmandı dağı, elleri şimşek çakması gibiydi, parmakları ise orman yangını. Sonra ağzının diş etlerini kesti, kavradı dişlerini ve çıkardı. Tacını sıvadı kireçle, yeraltı tanrılarının isteği ve uyarınca. Mezarındaki Aqhat'ı gördü, karanlıkta algıladı kalbini. Dev bir engerek bir duvarın yanındaydı. Asasının yanında bir köpek arkada ise [....] belirdi.” (Ginsberg, 1955, s. 149-155; Margalit, 1989, s. 143-166; Watson, 1977, s. 69-75; Wyatt, 2005, s. 248-312).

Hikayeye göre, Yatpan Tanrıça Anat'ın emriyle Aqhat'I başından vurarak öldürmüş, Aqhat'ın ruhu, bir nefes gibi boğazından çıkarken o esnada yayı düşerek kırılmıştır. Eş zamanlı olarak Aqhat'ın yaşadığı yerde kuraklık başlamış, Dan'il Harman yerinin kuraklığını ve uçan uğursuz kuşları fark etmiştir. Dan'il ritüelistik bir eylem olarak üzerini yırtıp tanrılardan yağmur dilemektedir. Bu esnada gelen iki haberci, Dan'il ve Pughat'a, Aqhat'ın ölüm haberini iletirler. Dan'il, Aqhat'ın ölümüne dair iz arayabilmek adına ritüelistik bir kehanet işlemi yapmış ve Aqhat'ın kalıntılarını bu kehanet yöntemiyle öğrenmiştir (Sun, 2008).

“[ ]... Yaz meyvelerinin ilki açar, Başak hala kabuğundadır. Kahraman Yağmur Yağdıran'ın kulu Ropianlı Dan'il, ön kapıda oturmak için kalktı, harman yerindeki ileri gelenlerin yanında. Dulların davasını yargıladı, yetimlerin davasını karara bağladı. Şimdi kızı Pughat var. Kaynaktan su çeken ve omuzlayan bir kız, yün yününden çiy sıkar, gece yıldızların altında da çalışan kız. Harman yeri yün yün kurumuştur. Tomurcuk sarkıyordu, meyve çiçeği başını eğmişti. Babasının evinin üstünde akbabalar uçuyordu. Bir kuş sürüsü gözetleniyordu. Pughat yüreğinde ağlıyor, içten içe ağlıyordu. Ropianlı Dan'il giysisi dalgalandı. Kahraman Yağmur Yağdıran'ın kulu Ropianlı Dan'il, bulutlara yalvardı: 'Lütfen, yağmur! Bulutlar yaz meyvelerine ne zaman yağacak. Üzümlerin üzerine ne zaman çığ damlayacak. Baal yedi yol eziyet edecek. Dan'il...sekiz...bulutların süvarisi. Ne çığ, ne yağmur, ne kaynak suyu ne de nehir yataklarındaki Baal'in tatlı sesi. Ropianlı Dan'il'in giysisi dalgalandı. Kahraman Yağmur Yağdıran'ın kulu Ropianlı Dan'il kızına seslendi: 'Dinle ey Pughat, su taşıyıcısı, Yün yapağıdan çiy sıkın, yıldızların seyri konusunda uzman. Eşeği koş, eşeğe eyer vur, gümüş eyer koltuğumu, altın koşum kayışlarımı giy. Dinle ey Pughat, su taşıyıcısı, yün yapağıdan çiy sıkın, yıldızların seyri konusunda

uzman.' Sessizce eşegi koştı, Sessizce eşegi eyerledi. Sessizce babasını kaldırdı, eşegin süslü sırtına yerleştirdi babasını. Dan'il çatlak tarlalarını dolaşiyor; çatlak tarlada bir filiz gördü. Soğanlardan çıkan bir filiz gördü. Kucakladı filizi ve öpüp ona dedi ki: 'Dua ediyorum ki filiz büyüsün, filiz çatlamış tarlada büyüsün, çiçek soğanlarından çıksın. Dua ediyorum ki Aqhat'ın eli seni toparlasın, seni ambarın içine yerleştirsın'. Dan'il kuru tarlalarından bir diğerini dolaşiyor. Kuru tarlada bir başak gördü, kurak toprakta bir başak gördü. Başağı kucakladı ve öpüp ona dedi ki: 'Filizinin büyümesi için dua ediyorum, filizinin kuru tarlada büyümesi için dua ediyorum. Kurak topraktan büyümesi için dua ediyorum. Aqhat'ın elinin seni toplaması için dua ediyorum, seni ambarın içine yerleştirmesi için dua ediyorum'. Sözcükler ağzından, ifade, dudaklarından daha yeni çıkmıştı ki Pughat gözlerini kaldırdığında şunu gördü. İki oğlan yaklaşıyor ama huzurlu değillerdi, ayrı ayrı yürüyorlardı, yürüyorlardı ileri geri. Başlarına iki kez vurarak, kulaklarına üç kez vurarak. Baş bantları çözülmüş, her şakaklarında bir el var. Bellerinden bağıllar ama saçları gevşek. Gözyaşları çeyrek şekel paraları gibi çağlıyor, dudaklarını elleriyle kavırıyordu Sırlarının yükü ezici, sırlarının yükü gerçekten de baskıcı. Geliyorlar, seslerini yükseltiyorlar ve bağıryorlar: 'Dinle Rapianlı Dan'il! Talihsiz adam! Sana kralın haberini getiriyoruz'. [ ] 'Dan'il, felaket, Anat, Aqhat öldü. Bakire Anat ruhunu rüzgar gibi, canlılığını bir çiçek gibi çıkardı. Düştü, yayını aldı ondan.' Dan'il'in ayakları titremeye, yüzü terlemeye, sırtı çökmeye başladı. Giysilerini yırttı, çırpındı. Sesini yükseltti ve haykırdı [...]... Gözlerini kaldırdığında, baktı, bulutların arasında şahinler gördü, sesini yükseltti ve haykırdı: 'O şahinlerin kanatları Baal kırılınsın, Baal kanatlarını kırsın. Ayaklarımın dibine düşsünler, bağırsaklarını yarıp bakayım. Eğer yağ varsa, eğer kemik varsa, ağlayıp onu gömeceğim, onu yeraltı tanrılarının toprak oyuklarına yerleştireceğim.' Sözcükler ağzından, dudaklarından zar zor çıkmıştı. Baal şahinlerin kanatlarını kırdı, Baal kanatlarını kırdı. Ayaklarının dibine düştüler; bağırsaklarını yarıp baktı: Yağ yok, kemik yok...Sesini yükseltti ve bağırdı: 'Baal bu şahinlerin kanatlarını onarsın, Baal kanatlarını onarsın'. Baal şahinleri dikti ve uçup gittiler. Gözlerini kaldırınca, baktı, şahinlerin babası HRGB'yi gördü, sesini yükseltti ve haykırdı: 'HRGB'nin kanatları kırılınsın, Baal kanatlarını kırsın. Ayaklarımın dibine düşsün, bağırsaklarını yarıp göreyim. Eğer yağ varsa, eğer kemik varsa, ağlayacağım ve onu gömeceğim, (onu) yeraltı tanrılarının (toprak) oyuklarına yerleştireceğim.' Sözcükler ağzından, ifadesinden, (zorlukla) çıkmıştı. Baal, HRGB'nin kanatlarını kırdı, Baal kanatlarını kırdı. Dan'il'in ayaklarına düştü, bağırsaklarını yarıp ve şöyle dedi: 'Yağ yok, kemik yok'. Sesini yükseltti ve haykırdı: 'Baal, HRGB'nin kanatlarını onarsın, Baal kanatlarını onarsın.' Baal, HRGB'yi dikti (ve) uçup gitti. Gözlerini kaldırdığında, şahinlerin annesi SML'yi gördü,

sesini yükseltti ve haykırdı: 'SML'nin kanatları Baal'ı kırsın, Baal kanatlarını kırsın. Ayaklarımın dibine düşsün ki bağırsaklarını yardı ve şöyle diyeyim. Eğer yağ varsa, eğer kemik varsa, ağlarım ve onu gömerim, onu yeraltı tanrılarının yer altı oyuklarına yerleştiririm.' Sözcükler ağzından, ifadesinden, dudaklarından zorlukla çıkmıştı. Baal, SML'nin kanatlarını kırdı, Baal kanatlarını kırdı. Ayaklarının dibine düştü, bağırsaklarını yardı ve gözlemedi. Yağ vardı, kemik vardı, Aqhat'ın kalıntılarını aldı, ağladı, dövündü, ağladı ve gömdü, onu Kinnereth'teki 'balık havuzuna' gömdü. Sesini yükseltti ve haykırdı: 'Baal şahinlerin kanatlarını kırsın, Baal kanatlarını kırsın, eğer oğlumun mezarının üzerinden uçarlarsa, eğer onu gölde uykusundan uyandırılırsa. Aşağı doğru yolun kapansın, lanetli göl... Çünkü senin yanında Aqhat öldürüldü. El'in Evi'nde sonsuza dek yaşa, zaman ve sonsuzluk boyunca, şimdi ve tüm nesiller boyunca.' Eğilerek bastonunu aldı. MRRT-TGLL-BNR'nin bulunduğu yere ulaştı, sesini yükseltti ve haykırdı: 'Yazıklar olsun sana, MRRT-TGLL-BNR, çünkü senin yanında Aqhat öldürüldü. Köklerin toprağa uzanmasın, başını baltacının ellerine eğ. Zaman ve sonsuzluk boyunca, şimdi ve tüm nesiller boyunca. Eğildi, bastonunu aldı, ABLM kalesine ulaştı, ABLM, Majesteleri Ay tanrısı için adlandırılan kale. Sesini yükseltti ve haykırdı: 'Yazıklar olsun sana, ABLM kalesi! Çünkü senin yanında Aqhat öldürüldü. Baal senin kaynaklarını tıkasın, şimdi ve sonsuza dek, şimdi ve tüm nesiller boyunca'. Eğilerek bastonunu aldı. Dan'il evine vardı, evine çekildi. Yas tutan kadınlar evine girdi, ağıt yakan kadınlar avlusuna girdi. Kendilerini parçalayarak ağladılar...." (Ginsberg, 1955, s. 149-155; Margalit, 1989, s. 143-166; Watson, 1977, s. 69-75; Wyatt, 2005, s. 248-312).

Dan'il, Aqhat'ın öldüğü yeri lanetlemiştir. Metne göre, yedi yıl boyunca Aqhat için *kispum* ritüelleri düzenlemiştir (Wyatt, 2005). Yas sürecinin ardından, kardeşinin intikamını alabilmek için Pughat, babasının onayını alarak Yatpan'ın huzuruna gitmek ister. Bu, Anat'ın Aqhat'ı öldürmek için El'den izin aldığı kısma benzemektedir:

"Aqhat, Rapianlı Dan'il'in sevgili çocuğu. Yedi yıl sonra Rapianlı Dan'il, Kahraman Yağmur Yağdıran'ın kulu konuştu: 'Evimden gidin kadınlar, yas tutanlar, evimden gidin. Ağıt yakan kadınlar, dövünenler.' Sonra tanrılara kurban sundu, tütsünün göklere yükselmesini sağladı, Yağmur Yağdıran içindi bu tütsü. Pughat tefini aldı, tek eliyle tefi, iki eliyle de zilleri çaldı. Fildişi [...] birbirine vuran çiftini. Pughat, su taşıyıcısı, düşündü: 'Baba, tanrılara kurban sunduktan sonra, tütsünün göklere yükselmesini sağladıktan sonra, Yağmur Yağdıran için tütsünün göklere çıkmasından sonra, beni kutsa ki huzur içinde yolculuk edebileyim, bana kutsama yap ki güçle ilerleyebileyim. Çünkü kardeşini vurunu vuracağım, annemin süt çocuğunu öldüreni öldüreceğim.'

Kaplan Dan' il cevap verdi: 'Ruhum adına, yaşasın, ey Pughat-su taşıyıcısı, yapağıdan çiği sıkın, yıldızların seyrinde uzman, ruhumun yaşamı adına yemin ederim. Kardeşini vuranı vuracaksın, annenin süt çocuğunu öldüreni öldüreceksin.' Dışarı çıktı, Celile Denizine daldı. Ellerini ve omuzlarını yıkadı, deniz yumuşakçalarının özüyle allık sürdü, binlerce SİDDU'dan deniz salyangozu [...] Denizde tuniğini çıkardı. Bir savaşçının kılığına büründü, kuşağına bir hançer, kemerine bir hançer taktı. Üstüne de bir kadın elbisesi giydi. Batan güneşin ardından, tarlaların yoldaşı Pughat, batı ufkuna doğru yürüdü, çadır kampına geldi. Onun gelişi Yatpan'a iletildi: 'Bizi görevlendiren kişi kampınıza geldi, [ ] çadırlara geldi'. Sutean savaşçısı Yatpan, Pughat'a şöyle dedi: 'Kupayı al ve bana şarap servis et, kupayı elimden al, kadehi sağ elimden'. Pughat kupayı aldı ve ona içki servis etti, kupayı elinden aldı, kadehi sağ elinden aldı. Sonra Sutean savaşçısı Yatpan ilan etti. Bu şarap Suteanların tanrısı İLA'nın içeceği, çadır kampları yaratan tanrı. Kahraman Aqhat'ı vuran el, Suteanların düşmanını binlerce kez vursun. Çadırın içine çift kişilik bir kanepo kuruldu ve göğsü bir dere gibi şarapla doldukça, gücü bir yılanla aynı seviyeye geldi. Ona ikinci kez içki ikram etti, ona sarhoş edici içeceği ikram etti. [ ] [ ]..." (Ginsberg, 1955, s. 149-155; Margalit, 1989, s. 143-166; Watson, 1977, s. 69-75; Wyatt, 2005, s. 248-312).

Metin, Pughat'ın, Aqhat'ın intikamını aldığını ve evine döndüğünü imasıyla biter. Hikâyede, okuyucuların etkilenmesi için anlatma ve gösterme yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Doğrudan açıklamalarla "anlatma" sağlanırken, karakterlerin davranışları dolaylı olarak yansıtılarak "gösterme" yöntemi uygulanmıştır (Sun, 2008). Anlatımda öznel yargıların yer alması belirsizliği artırmaktadır. Genellikle anlatıcı modeli tercih edilse de, karakterlerin duyguları gösterme yöntemiyle verilir. Metinde yazar, ima edilen yazar ve anlatıcı arasında farklılıklar bulunmaktadır: yazar metni kaleme alan kişidir; ima edilen yazar metnin içindeki yazar figürünü; anlatıcı ise yazarın retorik aracını temsil eder ve üçüncü şahıs bakış açısıyla anlatıyı sunar. Metinde diyalektik bir yaklaşımla eşzamanlı bir anlatım sergilenir. Bu durum, metni hem nihai bir biçime odaklarken hem de tarihsel bir gelişimi yansıtır. Anlatıcı, zaman ve mekânda kasıtlı kesintiler yaparak anlatı sürecini yavaşlatır; böylece beklenti yaratıp okuyucunun dikkatini canlı tutar (Yulzary-Natan, 2017). Bu perspektifle metin, oldukça gelişmiş bir edebî tarzda yazılmıştır.

Hikâyede karakterler iyi bilinir. "Aqht gZR" ifadesindeki gZR, "babasının evinde ikamet eden evlenmemiş çocuk/ genç; bakire genç; köle/hizmetçi" anlamlarına gelebilir. Metindeki kızı ise pgt – pugatu'dur; pgt, Ugaritçede "evlenmemiş ama cinsel açıdan olgun" anlamına gelir (Schloen, 2001). Hikâyede, tanrıların yiyecek ve içeceklerinin ölümlülere tanrısallık verebileceği düşüncesi yer alır; bu anlayış Yakındoğu edebiyatında sık görülür. Kahramanın çocuksuzluğu ve tanrılara

başvurması da bölge edebiyatında yaygın bir temadır. Ancak anlatıda vurgulanan, genel bir “çocuksuzluk” değil erkek evlatsızlığıdır. Bu vurgu, Ugarit’teki ata kültü ile ilgilidir. Erkek varis eksikliğinden doğan kaygı, Dan’il’in tanrılara yakarmasını içeren ritüelistik eylemin zeminini hazırlar; bu yönüyle hikâye, geleneksel ailevi sorumlulukları yücelten bir çerçeve sunar (Marsman, 2003). Ayrıca bu kaygı, geleneksel kurguda Aqhat’ın ölümü üzerinden atanın ölümsüzlüğü temasını da içerir (Vayntrub, 2022). Metinde sıkça evlatlık görevleri tekrarlanır (Lange-Weber, 2021). Babanın itibarını korumak, ona yardım etmek, kutsal alanlara saygı göstermek ve ölü ritüelleri bu sorumluluklar arasındadır (McDonnell, 2021). Bu bölümde yer alan ritüeller, ölümlerin ruhlarını huzura erdirmekle beraber onların anısını canlı tutmayı amaçlamaktadır (Wright, 2001). Metindeki “İlib”, “babasının tanrısı” anlamına gelen *il’u ab* terimidir ve aynı zamanda Ugarit panteonunun başındaki tanrıyı ifade eder. Evlatlık görevleri listesi yalnızca erkekleri kapsar; üstelik bu liste bizzat tanrılar tarafından verilir.

Ugarit’te ata kültü, aile ritüelleri ve çocukların ebeveynlerine karşı sorumlulukları anlatıda bağımsız başlıklar hâlinde ele alınır. Evlatlık görevlerinin metin içinde listelenmesi, metnin didaktik yönünü gösterir (Majewski, 2023). Bu listede, babaya hem yaşarken hem de ölümünden sonra icra edilecek ritüeller ve sorumluluklar yer alır. Majewski, bu bölümü “on emir”e benzetir; hitap sözleri ve talimat biçiminde sıralanan görevlerin, ergen ve yetişkin çocuklara verilen eğitimin parçası ve toplumsal bilgelik için işlev gören bir direktif olduğunu savunur (Majewski, 2023). Toplumsal cinsiyet rolleri Pughat ve Anat üzerinden işlenir (Yulzary-Natan, 2012). Pughat; su taşıyan, ev işlerini yürüten, gün doğumundan önce başlayıp gece geç saatlere kadar süren çalışmasıyla geleneksel kadın rolünü temsil eder (McDonnell, 2021). Anat da *Baal Döngüsü* bağlamında suyla ilişkili, su çeken ve “yıldızları görene dek çalışan” biri olarak tanımlanır (Yulzary-Natan, 2012). Her iki figür de yılan betimlemeleriyle anlatılır, “erkek silahları” taşır, güçlü duygusal tepkiler verir ve babaları tarafından kutsanır.

Metin, toplumun cinsiyet anlayışına dair veriler sunar. Aqhat, savaş ve strateji tanrıçası Anat’a dönerek: “Yaylar savaşçıların silahlarıdır; kadınlar şimdi avlanacak mı?” imasında bulunur (Smith & Pitard, 2009). Aqhat’ın avcılığa bakışı hem tanrıça hem de kız kardeşi tarafından ihlal edilir: bir kadın tarafından öldürtülür ve intikamı bir kadın tarafından alınır (McDonnell, 2021). Aqhat’ın ölümü, cinsiyetler arası ilişkiyi tanımlayan sembolik bir kırılma olarak, tanrıçanın otoritesini reddedenlerin başarısızlığa uğrayacağını gösterir (Husser, 2008). Aqhat ana karakter olmasına rağmen anlatıda etkisiz kalır; bu etkisizlik Pughat üzerinden telafi edilir. Pughat’ın

babasına yardım etmesi, ataları anması ve Yatpan'ı sarhoş edip öldürmesi, geleneksel olarak erkeklerden beklenen görevleri üstlendiğini gösterir. Hikâye, geleneksel erkeklik beklentilerini yalnızca tekrar etmez; olaylar ve karakter söylemleri aracılığıyla sosyal ilişkileri yeniden tanımlar ve bunları toplumsal normlarla uyumlu hâle getirir.

Anat'ın “yaya” olan ısrarı, yayın sembolik anlamına işaret eder. Yay, avcılık ve savaş gibi geleneksel erkek rollerini temsil eder; avcılık güç ve cesaretle eşitlenir. Husser'a göre avcılık, tehlikeli hayvanlar ve doğüstü varlıklarla dolu vahşi doğada cesareti ve gücü kanıtlayan bir faaliyettir (2008). Avcılık aynı zamanda insanı, vahşi doğanın ve “eşik” dünyasının rahatsız edici alanına yaklaştırır (Husser, 2008). Kentleşme sonrası ekonomik rolü azalsa da sembolik anlamı sürer. Dan'il'in Aqhat'a yay vermesi, avcılık, güç ve erdem gibi kuralların öğretilmesi anlamına gelir; yay aynı zamanda cinselliğin sembolüdür (Husser, 2008). Avcının duruşu ve silah kullanımı, cinsel arayışı ve erotizmi ifade eden evrensel bir metafordur. Nitekim metinde, Anat'ın yaya karşı heyecan ve tutku duyduğu ifade edilir; yay, Aqhat'a erotik ve eril bir görünüm kazandırır (Marsman, 2003). Yay aynı zamanda erkek doğurganlığının sembolüdür. Oğul sahibi olamayan Dan'il'in yayı Aqhat'a devretmesi, bereket ve doğurganlık anlamı taşır (Budin, 2018). Dan'il'in Aqhat'a yay vermesi ritüeldir. Ugarit'te yay, ya sembolik olarak erkek çocuğun avcılık ve cinsel pratik üzerinden yetişkinliğe adım atmasını sağlayan bir geçiş ritüelinin arketipi olabilir. Metinde Anat'ın yayı “özlemesi”, ritüelin Anat'ın himayesinde gerçekleştiğini düşündürür. Bu açıdan yay, avcılık–erkeklik–cinsellik ekseninde geçiş ritüelinin imgesidir (Husser, 2008).

Aqhat Hikâyesi ve Ölüm

Hikâyede ön plana çıkan konulardan biri, ölüm ve ölümsüzlüktür. Ölüm burada bir gerçeklik ve geçiştir. Hikâyede iki figürün başına gelmekle beraber, her ikisi için aynı biçimde algılanmamıştır. Hikâyeye göre, Aqhat tanrılar tarafından Dan'il'e bir armağan olarak verilmiştir. Dolayısıyla onun ölümü tanrıların kurallarına aykırı görünse de, aslında bu ölüm Aqhat'ın itaatsizliğinin bir sonucudur. Eskiçağ toplumlarında insanlar ve tanrılar arasında karşılıklı bir ilişki ve düzenin var olduğuna inanılırdı. Bu düzene göre insanlar tanrıların koyduğu kurallara ve nizamaya uygun biçimde yaşamlarını sürdürmeliydi. Hikâyede Aqhat'ın itaatsizliği, tanrısal otoriteye başkaldırıyor göstermektedir. Bu başkaldırı, Anat'ın ona sunduğu “ölümsüzlük” teklifinde de yer almaktadır. Fakat burada bahsedilen ölümsüzlük değil, dirilmektir. Metinde Aqhat'ın ölümü, ruhun boğazdan çıkmasına benzetilmiştir. Wright, bu durumu ata kültüründe ataların ruhlarına yapılan ritüelleri baz alarak bir “ruhu canlandırma” ritüeline atıfla açıklar (Wright, 2001). Nitekim Ugarit'te atalara yapılan ritüeller onların ruhlarını huzura erdirmekle beraber, ayrıca canlı tutarak

yaşayanların korunmasını sağlama amacı da gütmekteydi. Vayntrub'a göre, Aqhat'ın ölümü aynı zamanda Dan'il'in ölümsüzlüğüne bir engeldir. Evlatlık görevlerinde yer alan "ataların sıklıkla anılması" yükümlülüğünü yerine getirecek tek varisin yok olması, Dan'il'in de hatırlanmasına engel oluşturacağından, hikâyedeki tek problem Aqhat'ın ölümü değil; ataların da hatırlanamayacak olmasıdır (Vayntrub, 2022). Metinde ölümsüzlük vaadi blmt ile ifade edilmiştir. Bu kelime "ölmemek" anlamına gelir ve tanrısal bir ölümsüzlüğü değil, yeniden canlanmayı ifade eder (McAfee, 2019). Bu ifade, Baal'in Döngüsü'nde Baal'in yeniden canlanma sürecinde de yer almaktadır. Baal, ölümsüz bir tanrı olmasına rağmen başka bir tanrı tarafından öldürülmüş ve Tanrıça Anat'ın yardımıyla hayata döndürülmüştür. Bu süreç Baal'e "ölme ve yeniden canlanma" yeteneği kazandırmıştır. Baal'in canlanma sürecinde Anat ana karakterlerden biridir; tanrıça her ne kadar savaş ve avcılıkla ilişkilendiriliyor olsa da canlılıkla da bağlantılıdır. Nitekim Aqhat Hikâyesi'nde de Anat ile Aqhat arasındaki konuşmada Anat'ın sözlerinde canlılık, hayat ve "ölümsüzlük" kavramları öne çıkarken, Aqhat'ta uyku ve ölüm imgeleri baskındır (Yulzary-Natan, 2012). Metinde yer alan kelime blmt'tir. Ugaritçede "ölüm" ise mt/mwt'tur (McAfee, 2019). Hikâyede mwt- fiili de kullanılmıştır. Aqhat, yayını bırakmayı reddettiği konuşmada insanın nihai sonu için mwt fiilini kullanır. Ölüm kaygısı bu konuşmada, tanrılar ve insanların yaşamındaki karşıtlıktan beslenmektedir. Anat, Aqhat'a yeniden canlanma, ilahi bir varoluş teklif etse de, Aqhat insanın nihai doğası sebebiyle bu teklifi reddetmiştir.

Aqhat'ın ölümü, yaşamın bedenden ayrılmasını çağrıştıran sembollerle aktarılır. Ugarit metinlerinde bu metafor rüzgâr, tükürük ve tütsü gibi imgelerle kuruludur. Aqhat'ın boğazındaki hareketlenme, Môt'un Baal mitindeki rolüne gönderme yapar; bu, sonsuz bir ölümsüzlük yerine Baal gibi yeniden canlanmayı simgeler. Ugarit metinlerinde Môt, geniş ve doyumsuz ağzı ile boğazıyla ölümün kaçınılmaz ve doymak bilmez doğasını tanımlar. Ayrıca Môt, ölümün kaçınılmazlığını ve nihai sonu temsil etmekle birlikte, yaşamın sürekliliği ve yeniden doğuş fikrine de kapı aralar.

Ugarit metinlerinde ölümle ilişkili diğer bir kelime rpum'dur (McAfee, 2019). Rpum/Rapaūma, ataların ruhları, ölümlerin ruhları veya ölümlerin gölgeleri anlamına gelmektedir. Ugaritlilere göre ölümlerin ruhları yaşayanlarla iletişim kurabilir ve Rapaūma bu ruhları temsil eder. Rapaūma, koruyucu ve rehber olarak saygı duyulan varlıklardır. Ugarit törenlerinde (KTU 1.161) Rapaūma'ya adaklar sunulmakta; amaç, ölümlerin ruhlarını onurlandırmak ve yatıştırmaktır. Bu gelenek, toplumun ölüm ve ölüm sonrası inancını da yansıtmaktadır.

Ugarit'te kspum/kispum adı verilen ölü ritüelleri bulunmaktaydı. Kispum, ataların/ölülerin ruhlarına yiyecek ve içecek sunma ritüelidir (Pardee, 2002). Ölen kişinin adı anılır, kendisine sunular verilir ve son olarak su dökülürdü. Metinde Aqhat için ayrıntılı bir kispum uygulaması belirtilmemiştir; ancak ona mezar yapıldığı ve ardından bir stel dikildiği Dan'il'in konuşmalarından anlaşılır. Steller, ölen kişinin hatırasını canlı tutmak ve ruhuna saygı göstermek amacıyla dikilir; aynı zamanda yaşayanlar ile ölüler dünyası arasındaki bağı korurdu. Bu stellerin çevresinde ölü ritüelleri gerçekleştirilirdi.

Metinde bahsi geçen stel, mezar anıtını işaret eder. Aqhat, Anat ile olan konuşmasında mezarının dikileceğinden bahseder. Anat "onu mülksüzleştireceğim" derken mezarsız bırakmayı kast etmektedir. Fakat Dan'il'in kehanetle Aqhat'ın kalıntılarını bulup ona mezar yapması, tanrıçanın mülksüzleştirme planını engellemiştir. Ugarit'te mezar, ölen kişinin ruhunun huzura ermesi ve sonsuz yaşama geçişi için önemli bir yer olarak kabul edilir. Mezar, ruhun öteki dünyaya yolculuğunu simgeler ve bu yolculuk sırasında ruhun korunduğuna inanılırdı. Ugarit mezarlarında genellikle ölen kişiye ait eşyalar, silahlar ve diğer değerli nesnelere bulunurdu; bunların öte dünyada kullanılacağı inancıyla mezara konulurdu.

Dan'il'in Aqhat'a yaptığı yas ritüeli, metne göre yedi yıl sürmüş ve bu süreçte ağıt yakan kadınlar ritüel için bir araya gelmiştir. Ağıtlar, sosyal bağlamda geçiş ve yenilenmeyle ilişkili; acı ve hüznü dışa vurmanın önemli bir aracı olarak kolektifin değer ve normlarını da işlevselleştirir (Karaköz, 2024). Ağıtlar toplumsal belleğin parçasıdır. Metinde yakılan ağıt, Dan'il'in acısını hafifletmekle kalmaz; ölümün Ugarit'te toplumsal bir ritüel olarak titizlikle icra edildiğini de gösterir.

Ugarit'te ölüm, bir son değil; bir geçiş ve yeniden doğuş sürecidir. Bu süreç, ritüel pratikler ve dini inançlarla desteklenmiş ve toplumsal bir birlik sağlamıştır. Aqhat Hikâyesi ve diğer Ugarit metinleri, ölümün karmaşık ve çok katmanlı bir olgu olduğunu; gerçekleştirilen törenlerin hem ölenin ruhuna hem de yaşayanların ruhsal ve sosyal sağlığına katkı sağladığını göstermektedir. Nitekim Aqhat Hikâyesi'ndeki cenaze ve yas törenine dair paralel metinler bulunmuştur. KTU 1.161 metni, ölen kişinin ruhunun "çıkarılması" için gerekli olan prosedürü içermektedir (Lange-Weber, 2021). Bu metin, genişletilmiş cenaze töreni niteliğindedir; ritüelde iki kralın ruhu törene davet edilmektedir.

Ugarit metinlerinde "ölümden kaçış" ritüelleri de önemli bir yer tutar. Yeraltı dünyası ile ölümlülük arasındaki geçiş, bir eşik olarak kabul edilirdi. Metindeki ziyafet sahneleri, bu eşikleri aşmanın ve zaman-mekân aralıklarında hayatta kalmanın bir aracıdır. Anat'ın ölümsüzlük

teklifinin bir ziyafet üzerinden ifade edilmesi, bu durumu pekiştirir (Belnap, 2008). Anat'ın hediyesi, Aqhat'ın ölümlü alandan ilahi alana —ya da ölümlü yüzleşmek zorunda olanların ölümsüzlerin yanına— geçişini kolaylaştırma amacını taşır.

Ugarit'teki anlatılar, doğrudan ölüm ve törenlerine dair teolojik bir olay örgüsünden yoksundur. Fakat arkeolojik ve metinsel kanıtlar, varsayımsal gerçek kitlenin ölüm olgusuyla derin ve bilinçli bir şekilde ilgilendiği gerçeğini yansıtmaktadır. Ölüm, bu toplumun birincil ideolojik ilgi alanlarından biridir ve tüm büyük mitolojik metinlerde bu tema işlenmektedir. Aqhat Hikâyesi, zun bir yas dönemini detaylandırırken, Dan'il ve Pughat'ın yaşadığı duygusal sıkıntıları güçlü bir şekilde yansıtmaktadır. Yas, üzüntü ve keder, Ugarit'te izleyicinin ölümü, özellikle de sevdiklerinin ölümünü hoş karşılamadığını düşündürmektedir. Bu metinlerde anlatılan ağlama, yere oturma, başa kül dökme ve çul giyme gibi yas gelenekleri, İbranice İncil'dekilere benzerdir (Sun, 2008). Ruhun öteki dünyaya geçişi, yaşayanların dünyasında bıraktığı etki ve hatıra, Ugaritli insanların ölüm sonrasında dair inançlarını şekillendirmiştir. Ölüm ritüelleri ve yas pratikleri, ölen kişinin ruhunun huzur bulmasını sağlamak ve yaşayanların kayıplarıyla başa çıkmasına yardımcı olmak amacı taşımaktadır. Bu bağlamda, Aqhat Hikâyesi, ölümün yalnızca bireysel değil, toplumsal bir olgu olarak da ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Metindeki bir diğer ölüm Yatpan'ın ölümüdür; ancak metnin kırık olması, ölümünün detaylarını belirsiz bırakmaktadır. Anlatıcıya göre, Yatpan'ın ölümü de hak edilmiş bir ölümdür. Dan'il'in Pughat'ı kutsaması sırasında herhangi bir tanrı çağrılmaması, okuyucunun zihninde canlandırılan tanrıça Anat'a yönelik bir gönderme niteliğindedir. Pughat'ın abisinin intikamını almak için babasının onayını istemesi, Anat'ın, Aqhat'ı öldürmek için El'den izin istediği kısma benzemektedir. Pughat'ı abisinin intikamı için Anat'a benzemesi de ironiktir. Pughat'ın savaşçı elbisesi üstüne giydiği kadın kıyafeti, metinde icra ettiği rolün ayrılmaz bir unsurudur (McDonnell, 2021). Her iki kadın figürü de öldürmeyi kendi çerçevesinde haklı bir eylem olarak görmüştür. Ölümsüzlük arzusu, insanın arzularını gerçekleştirebileceği belirlenmiş ritüellerle görünmektedir. Başka bir deyişle, hikâyenin temel temalarından biri insan ölümlülüğünün doğasıdır. İnsanın varoluşsal yaşam ve ölüm seçimleri, iyi ve kötünün eleştirel bir şekilde ayırt edilmesine ve etik ve dini davranışın uygun ilahi modellerinin seçimine bağlıdır. Raphian toplumu her ne kadar tanrıça da olsa Anat'ı seçerek kötülüğü seçmiştir. Baal'in kız kardeş olsa da, Anat aslında Ölüm tanrısı Môt'a daha çok benzemektedir.

Aqhat'ın ölümü, Ugarit'te şiddetin ve ölümün kabul edilebilir sınırlarını sorgulayan bir araçtır. Metinde yer alan ritüel, eylem ve uygulamalar Aqhat'ın ölümüne kadar bilinçli bir biçimde dizayn edilmiştir (Wright, 2001). Sun, bu bağlamda ölümün, hem bir intikam aracı hem de adaletin sağlanmasında bir yöntem olarak görüldüğünü ifade etmektedir. Aqhat'ın ölümünden sonra tanrıça Anat'ın gösterdiği yas tutma ritüelleri ve pişmanlık ifadeleri, ölümün Ugaritler için ne denli karmaşık bir fenomen olduğunu ve yalnızca bir son değil, aynı zamanda bir hesaplaşma ve ahlaki sorgulama süreci olarak algılandığını göstermektedir (Sun, 2008).

Sonuç

Aqhat Hikâyesi, Ugarit toplumunun ölüm, ölümlülük ve ölümsüzlük kavramlarına dair bir anlayış ve bilinç geliştirdiğini gösteren önemli bir metindir. Metin söylemin ritüelleşmesiyle derlenen sözlü geleneğe ait bir metindir. Metne dair bulunan tablet fragmanları sayılı ve sınırlı olmasına karşın ele aldığı temalar toplumun bilinç ve yaşantısına dair köklü bir aktarımı içermektedir. Ölüm ve yaşam arasındaki hassas denge, insanların ve tanrıların ölüm perspektifini sunmaktadır. Ugarit toplumunda toplumsal cinsiyet bazlı olarak erkeğe verilen geleneğin, kültürün ve soyun devamlılığı tek bir erkek varis üzerinden aktarılmıştır. Metnin kahramanı, doğaüstü bir varlığa karşı gösterdiği tutum nedeniyle hayatından olmuştur. Metinde Aqhat'ın ölümü, insani bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Nitekim ölümüne neden olan tanrıça, işlediği cinayetin ardından hüzünlenmiştir. Metinde bu durum açıkça bir cinayet olarak tasvir edilmese de duygusal anlatım ve tekrarlanan hüznün ve acı ifadeleri, ölümünün haksız bir nedenden kaynaklandığını okuyucuya göstermektedir. Dolayısıyla ilk ölüm vakası hem bir ceza hem de bir dönüşümü temsil etmektedir. Kahramanın öldürülmesinin ardından, toplumsal cinsiyete bağlı olarak gelişen rol, bir kadına kız kardeşine aktarılmıştır.

Aqhat'ın ölümü bir trajedi olarak sergilenmiştir. Anat'ın sahip olmak istediği ok, güç, erdem, erginleme, erkeklik, avcılık ve cinselliğe geçişi temsil etmektedir. Fakat Aqhat'ın ölümü bireysel bir kayıptan ötesidir. Ugarit toplumunda ölümün doğasını ve algılayış biçimini yansıtmaktadır. Metinde yer alan ölüm, tanrıların ve insanların dünyası arasındaki karmaşık ilişkilere ışık tutar. Tanrıçanın yaya karşı vaat ettiği ölümsüzlük, bir tanrının doğasına uygundur. İnsan ise ölümlü bir varlık olarak doğrudan ölümsüzlüğe sahip olamamaktadır. Metinde bu, ölüp-dirilme metaforuyla aktarılmıştır. Kahraman, insan doğasına aykırı ölümsüzlüğe sahip olamayacağını bildiği için bu teklifi ret etmiştir. Bu doğa, Ugarit metinlerinde görülen ritüellerin temel kaygısını yansıtır. Aqhat'ın doğumu da ölümü de tanrısal iradenin insan yaşamı üzerindeki gücünü, etkisini gösterir. Aynı zamanda ölümün kaçınılmazlığını ve bu mevcut sonun önceden belirlenmiş doğasını öne

sürmektedir. Tanrıların müjdelediği kahramanda dahi insan yaşamının kırılabilirliği ve geçiciliği vurgulanmaktadır. Metinde yer alan ritüel ve yas pratiği ise toplumsal açıdan ölüm ve sonrasında hayata dair toplumsal bir doğuş ve başka bir dünyada yeniden yaşamın var olduğunu göstermektedir. Evlatlık görevleri kapsamında aktarılan talimatlar, ölümden sonra kişinin huzur bulmasının yaşayanların sorumluluğunda olduğunu ortaya koymaktadır. Bahsi geçen ritüel ve yas ise toplumun ölümle yüzleşme biçimidir.

Metinde yer alan diğer bir ölüm doğaüstü varlığın insan tarafından hedef alınması da tabletin deforme olmasından dolayı nasıl sonuçlandığı bilinmemektedir. Fakat anlatıcının tutumu ve tavrı, Yatpan'ın öldürüldüğü sonucunu doğrulamaktadır. Doğüstü bir varlığa karşı ölümlü bir kadının aldığı intikam ve netice ise yine tanrılar ile insanlar arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Nitekim ölümlü insanların yaşamaları için ölümsüz tanrılar ihtiyacı olduğu kadar ölümsüz tanrıların kurban, ibadet ve ritüel gibi pratikler için de insanlar ihtiyacı vardır. Tüm Eskiçağ toplumlarında var olan bu algılayış biçimi metinde dolaylı yoldan Yatpan'ın ölümüyle sağlanmıştır. Böylece Aqhat Hikâyesi, Ugarit toplumunun kültürel ve dini dokusunu anlamak için değerli ve nadir bir kaynaktır. Aqhat Hikâyesi, dönemin toplumunu, dünyayı ve tanrıları algılayış biçimini, dinsel ve sosyal pratiğini tek bir hikaye kapsamında öne sermesi ayrıca Ugarit'ten geriye kalan sayıca az metinden biri olması dolayısıyla da oldukça spesifik ve önemli bir eserdir.

Kaynaklar

Belnap, D. (2008). *Fillets of fatling and goblets of gold: The use of meal events in the ritual imagery in the Ugaritic mythological and epic texts*. Gorgias Press.

Budin, S. L. (2018). Gender in the Tale of Aqhat. In S. Svärd & A. Garcia-Ventura (Eds.), *Studying gender in the ancient Near East* (pp. 51–73). Eisenbrauns.

Cross, F. M. (1973). *Canaanite myth and Hebrew epic: Essays in the history of the religion of Israel*. Cambridge University Press.

Drews, R. (1993). *The end of the Bronze Age: Changes in warfare and the catastrophe ca. 1200 B.C.* Princeton University Press.

Gaster, T. H. (1948). Ugaritic mythology. *Journal of Near Eastern Studies*, 7(3), 184–193.

Ginsberg, H. L. (1955). Ugaritic myths, epics, and legends. In J. B. Pritchard (Ed.), *Ancient Near Eastern texts relating to the Old Testament with supplement* (pp. 129–156). Princeton University Press.

- Healey, J. (1988). The “Pantheon” of Ugarit: Further notes. *Studi Epigrafici e Linguistici sul Vicino Oriente Antico*, 5(1), 103–112.
- Husser, J.-M. (2008). La mort d’Aqhat: Chasse et rites de passage à Ugarit. *Revue de l’histoire des religions*, 225(3), 323–345.
- Jamous, B. (2008). Ugarit. In J. Aruz, K. Benzel, & J. Evans (Eds.), *Beyond Babylon: Art, trade, and diplomacy in the second millennium B.C.* (pp. 45–48). Yale University Press.
- Karaköz, K. (2024). Eski Mezopotamya kaynaklarında kent ağtaları. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 14(28), 201–235.
- Kawashima, R. S. (2020). The Baal Cycle as a myth of cosmic unification. In S. Russell & E. J. Hamori (Eds.), *Mighty Baal: Essays in honor of Mark S. Smith* (pp. 17–31). Brill.
- Kınal, F. (1963). Ugarit krallarının tarihi. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 8, 1–15.
- Koitaşashi, M. (1999). Music in the texts from Ugarit. In M. Dietrich & O. Loretz (Eds.), *Ugarit-Forschungen: Internationales Jahrbuch für die Altertumskunde Syrien-Palästinas* (pp. 363–397). Ugarit-Verlag.
- Lange-Weber, S. (2021). *Das Totenmahl in Syrien im 2. Jahrtausend v. Chr.: Eine Untersuchung zur Bedeutung, Symbolik und Tradition eines altorientalischen Konzepts in philologischer, archäologischer und religionsgeschichtlicher Perspektive am Beispiel von Mari, Qatna und Ugarit*. Harrassowitz Verlag.
- Lewis, T. (2014). Feasts for the dead and ancestor veneration in Levantine traditions. In V. H. Rimmer & D. Schloen (Eds.), *In remembrance of me: Feasting with the dead in the ancient Middle East* (pp. 69–74). Oriental Institute.
- Majewski, M. (2023). Filial duties in the Ugaritic epic of Danilu and Aqhatu. *Collectanea Theologica*, 93(1), 5–43.
- Margalit, B. (1989). *The Ugaritic poem of AQHT: Text, translation, commentary*. Walter de Gruyter.
- Marsman, H. (2003). *Women in Ugarit & Israel: Their social & religious position in the context of the ancient Near East*. Brill.
- Matoian, V., & Vita, J.-P. (2018). The administration of wine in Ugarit. *Die Welt des Orients*, 48(2), 299–318.
- McAfee, M. (2019). *Life and mortality in Ugaritic: A lexical and literary study*. Eisenbrauns.
- McDonnell, E. D. (2021). Will womankind now go hunting? Constructions of gender in the Aqhat Epic. *Antiguo Oriente*, 19, 41–64.

- Pardee, D. (2002). *Ritual and cult at Ugarit*. Society of Biblical Literature.
- Rahmouni, A. (2008a). *Divine epithets in the Ugaritic alphabetic texts*. Brill.
- Rahmouni, A. (2008b). Religion at Ugarit. *Religion Compass*, 2(1), 18–37.
- Russell, B. (2017). The Song of the Sea and the subversion of Canaanite myth: A missional reading. *The Asbury Journal*, 72(2), 107–118.
- Schloen, D. J. (2001). *The house of the father as fact and symbol: Patrimonialism in Ugarit and the ancient Near East*. Eisenbrauns.
- Schmidt, W. (1966). *Königtum Gottes in Ugarit und Israel*. Verlag Alfred Töpelmann.
- Smith, M. S., & Pitard, W. T. (2009). *The Ugaritic Baal Cycle II: Introduction with text, translation and commentary of KTU/CAT 1.3–1.4*. Brill.
- Sun, C. (2008). *The ethics of violence in the story of Aqhat*. Gorgias Press.
- Tsumara, D. T. (1974). A Ugaritic god MT-WŠR and his two weapons. *Ugarit-Forschungen*, 6(1), 407–413.
- Tsumara, D. T. (2024). *Was there a cult of El in ancient Canaan? Essays on Ugaritic religion and language*. Mohr Siebeck.
- Tugendhaft, A. (2012). Unsettling sovereignty: Politics and poetics in the Baal Cycle. *Journal of the American Oriental Society*, 132(3), 367–384.
- Urie, D. M. L. (1949). Sacrifice among the West Semites. *Palestine Exploration Quarterly*, 81(1), 67–82.
- Vayntrub, J. (2022). Transmission and mortal anxiety in the Tale of Aqhat. In J. Lam, H. Hardy, & E. Reymond (Eds.), *“Like ‘Ilu are you wise”: Studies in Northwest Semitic language and literatures in honor of Dennis G. Pardee* (pp. 73–91). The University of Chicago Press.
- Watson, W. G. E. (1977). The falcon episode in the Aqhat tale. *Journal of Northwest Semitic Languages*, 5, 69–75.
- Wright, D. (2001). *Ritual in narrative: The dynamics of feasting, mourning, and retaliation rites in the Ugaritic tale of Aqhat*. Eisenbrauns.
- Wyatt, N. (2005). Epic in Ugaritic literature. In J. M. Foley (Ed.), *A companion to ancient epic* (pp. 246–255). Blackwell Publishing.
- Yon, M. (2006). *The city of Ugarit at Tell Ras Shamra*. Eisenbrauns.

Yulzary-Natan, S. (2012). Contrast and meaning in the 'Aqhat story. *Vetus Testamentum*, 62, 433–449.

Yulzary-Natan, S. (2017). The use of resumptive repetition for the construction of time and space in the Ugaritic Epic of Aqhat. *Ugarit-Forschungen*, 48, 373–390.